

розвинути інфраструктуру підтримки інвестиційного кредитування в частині створення мережі кредитних бюро, інжинірингових компаній, експортно-кредитних агенцій, гарантійних бюро; забезпечити реальне функціонування системи фінансових інститутів розвитку (насамперед Державного банку реконструкції і розвитку); створити мережу регіональних та інвестиційних банків, компенсаційних фондів для надання пільгових кредитів, що забезпечують швидке розширення інвестиційного сегменту фінансового ринку; розробити механізми кредитної підтримки реального сектора економіки із залученням ресурсів міжнародних фінансових організацій на пільгових умовах (синдиковане кредитування).

Список літератури:

1. Дутченко О. М. Проблеми і шляхи розвитку банківського та реального секторів економіки України [Текст] / О. М. Дутченко, О. О. Дутченко // Інноваційна економіка. - 2013. - № 3. - С. 268-272.
2. Белінська Я. В. Структурні суперечності монетарної сфери та напрями посилення стабілізаційно-стимулюючого впливу грошово-кредитних механізмів / Я. В. Белінська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1441/>
3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10465306>

Олег СИВИК

*студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:
викладач Рудан В.Я.

ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ

Стабільність курсу національної валюти за умов відкритості економіки, неефективної фіскальної політики та соціально-політичної напруженості повинна бути пріоритетною ціллю не лише Національного банку, а й всіх гілок влади та загальноекономічної політики. Адже, як показує практика минулих років, девальвація гривні має прямий вплив на рівень цінової стабільності, що призводить до росту інфляції та зuboжіння населення.

Аналізуючи стан валютного ринку можна зробити висновок що гривня вже пройшла 9 кіл девальвації. Так, протягом одного дня, 7 лютого 2014 року, курс гривні впав з 8 до 8,7 за долар США. З 22 лютого по 1 березня курс знизився з 8,8 до 10 гривень за долар. Третє коло девальвації, викликане початком окупації Криму Росією в березні 2014 року, призвело до знецінення національної валюти до 11 гривень за долар. Станом на 27 лютого 2015 року офіційний курс гривні на міжбанківському ринку становив 30 гривень за долар, а станом на 25 лютого – 40 гривень за долар.

Представники монетарної та фіскальної влади, пояснюючи причини девальвації, стверджують, що основною причиною девальвації є війна. Однак, на наш погляд, війна є лише одним із декількох факторів девальвації гривні і далеко не ключовим. Так, воєнні дії на сході України певною мірою призвели до зменшення експортного потенціалу країни, а також до втрати ринку Російської Федерації, що зменшило надходження до державного бюджету та спричинило певний рівень паніки серед економічних агентів. Однак, більш суттєвими факторами впливу на стабільність національної валюти є від'ємне сальдо платіжного балансу, бюджетний дефіцит та

його монетизація, вплив коштів вкладників з банків, а також непрофесійність дій як Національного банку України, так і Уряду.

Досить суттєві прорахунки Національного банку України спостерігаються у сфері рефінансування комерційних банків, яке є непрозорим, вибірковим та проводиться без належного контролю за цільовим використанням коштів банками, які здебільшого використовуються для спекуляцій на валютному ринку.

Також виникає питання чому уряд не хоче наводити лад із валютними спекуляціями. На деякі загрози, НБУ реагує надто пізно, що викликає цілком закономірні запитання в експертному середовищі. Велика кількість валюти зараз знаходиться у спекулянтів, серед яких можуть бути і банки, і експортери, і інші зацікавлені сторони. Дана політика держави веде до того, що власники валюти не хочуть її позбавлятися, адже через кілька днів за 1 долар можна отримати вже не 30 гривень, а 40-50-60. В НБУ як мінімум ще кілька місяців тому були важелі для того, аби впоратися із цією ситуацією. Зараз потрібно внести зміни до кримінального кодексу, що до відповідальності за спекулятивні операції. Також МВС України безпосередньо має зайнятися тим, щоб ці закони виконувались.

Довіра до банківської системи громадян, бізнесу й інвесторів втрачається з кожним днем все більше і більше. Можна зробити висновок, що з кожним виступом голови Національного банку населення сприймало заявку про максимальне значення падіння гривні, як сигнал до чергової купівлі валюти. Це відбувається тому, що жоден свій адміністративний крок НБУ публічно не пояснювало ні банкам, ні бізнесу, ні населенню.

Зараз відновити довіру до голови Національного банку можна лише комплексом конкретних заходів. Перш за все це звільнення Гонтаревої В.О.. Притягнення до відповідальності винних у такій політиці. В свою чергу Президент та Прем'єр-міністр повинні ставити реальні завдання перед НБУ та допомагати у проведенні реформування. Навіть питання щодо чергового кредиту МВФ не зможе стати серйозним чинником для підтримки національної валюти, адже самі міжнародні позичальники наголошували на необхідності запровадження «вільного» курсоутворення і не бажають надавати гроші на підтримку «слабкої гривні». Більше того, НБУ просто змушений «друкувати» гривню на потреби війни, «Нафтогазу», Фонду гарантування вкладів та інших потреб Уряду.

Потрібно поступово запроваджувати більш гнучку і точкову стратегію управління інтервенціями, це дасть можливість зменшити витрати золотовалютних резервів. Коли НБУ затиснув ринок на піку девальвації гривні так робити не можна, адже це й породжує панічні настрої в населення та змушує їх тримати долар, який вони купляли майже по 40 грн.

Будь які обмеження на валютному ринку повинні бути короткостроковими, адже якщо за такий час паніка не припиняється, то вони стають тільки джерелом породження корупції і панічних настроїв.

Важливим кроком для стабілізації банківської системи є впровадження заборони на дострокове зняття коштів, що дозволить призупинити відтік коштів з банків і дозволить зберегти їх ліквідність. Також важливим є випуск певних ощадних облігацій, що дозволить залучити додаткові кошти в банківську систему.

Вагомим кроком має стати підвищення суми відшкодування Фондом гарантування вкладів. Якщо ця сума була в гривневому еквіваленті рівна 25 тисяч доларів, тобто 200 тисяч гривень, то враховуючи інфляцію вона має стати як мінімум

у 2 рази більше. Це б частково зупинило зняття депозитів з рахунків і їх розпорошення.

Отже, запропоновані методи розраховані на короткостроковий та довгостроковий період по стабілізації ситуації з валютним курсом та відновленню довіри до банківської системи. Щоб методи регулювання економіки були вдалим їх потрібно застосовувати у потрібний час, а не ситуативно чи спонтанно, що має місце в Україні.

Катерина СОКОЛОВА

аспірант кафедри податків і митної справи

Національний університет ДПС України

Науковий керівник

д.е.н., професор, Рінна С.П.

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ У КОНТРОЛЬНО-ПЕРЕВІРОЧНІЙ РОБОТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ

З формуванням ринкових відносин в Україні, проходження процесу їх реформування та приведенням у відповідність до міжнародних стандартів ведення сучасного бізнесу, актуальними стають питання розвитку теорії економічного ризику та практичного її застосування не тільки у діяльності суб'єктів господарювання, але і в роботі контролюючих органів та управління ними. Останнім часом все більше уваги приділяється підготовці спеціалістів в області моніторингу ризиків, проведенні їх аналізу, оцінки та прийнятті ризикового рішення.

Не можна сказати, що у вітчизняній економіці проблема ризику нова. Однак відношення до ризику завжди було суперечливим і неоднозначним.

Посилення інтересу до ризику в господарській діяльності пов'язано з проведенням постійних економічних реформи. Господарське середовище стає все більш ринковим, вносить в діяльність підприємств невизначеність, розширює зони ризикових ситуацій тощо.

У сучасній економічній науці й практиці господарювання поступово формується термінологічна база теорії ризиків. Важливою проблемою є розробка методик щодо оцінки ризику в різних сферах економічної діяльності та оволодіння методами та способами менеджменту ризиків.

Для розуміння динамічної природи постійно виникаючих нових загроз у податковій сфері потрібні нові технології і аналітичні концепції, які призначені для дослідження малоімовірних подій, що мають несприятливі наслідки для бюджету країни та для економіки в цілому.

Управління ризиками не є чарівною формулою, яка завжди буде давати правильні відповіді. Це спосіб роботи та мислення, який дасть кращі відповіді на кращі запитання. Управління ризиками є інструментом для прийняття рішень і сприяє фіскальній службі в досягненні її цілей. А загальна та базова ціль – наповнити дохідну частину бюджету та уникнути бюджетних втрат за податковими ризиками. Ця вигода створюється, зберігається чи знищується управлінськими рішеннями, які варіюються від закладення стратегії щоденної діяльності фіскальної служби до виконання поточних завдань.